

Amnesty International finländska sektionen, verksamhetsplan 2026–2027

1. Inledning

Vi lever i en tid då mänskliga rättigheter och den världsordning som bygger på gemensamma överenskommelser är hotade. Auktoritära ledares agerande, den accelererande klimatkrisen, ökande ojämlikheten och växande rasismen är internationella trender vars effekter syns och känns också i Finland. Nyhetsflödet domineras av ensidigt säkerhetssnack, som beslutfattarna använder för att motivera till och med inskränkningar i de grundläggande rättigheterna.

Petteri Orpos regering har skurit ner på de klimatpolitiska målen, ökat fattigdomen och försvårat invandrades ställning med hjälp av oräkneliga lagändringar. Den så kallade avvisningslagen har raserat rättsstatsutvecklingen i Finland. Regeringen är helt oförmögen att ingripa mot rasismen. Med utgångspunkt i detta kommer riksdagsvalet 2027 i hög grad att styra vårt arbete under de kommande åren. Vårt mål är att den regering som kommer till makten efter valet ska utarbeta ett regeringsprogram där man förbinder sig att stärka de mänskliga rättigheterna både i Finland och internationellt. Vårt påverkansarbete gentemot partierna är i full gång redan i början av denna verksamhetsperiod, och det fortgår fram till regeringsförhandlingarna. Vi inbjuder också våra understödjare att komma med och påverka, och inför valet erbjuder vi kurser i mänskliga rättigheter för såväl aktivister som riksdagskandidater och journalister.

Vid sidan av valet är ekonomiska och sociala rättigheter en huvudprioritering i vårt arbete. Vi stärker vår ställning som försvarare av ekonomiska och sociala rättigheter i beslutsfattarnas, mediernas och våra understödjares ögon. Vi genomför en kampanj som tydliggör att ekonomiska och sociala rättigheter är mänskliga rättigheter. Kampanjen ger människor inspirerande möjligheter att arbeta för mänskliga rättigheter och åtgärda missförhållanden. Genom kampanjen inser allmänheten att de ekonomiska och sociala rättigheterna är på statens ansvar, och man förhåller sig också mera positivt till att främja dessa rättigheter.

Vi fortsätter också arbeta med övriga teman i vår strategi. Vi främjar klimaträttvisa, mötesfrihet samt flyktingars och asylsökandes rättigheter, och vi motarbetar diskriminering på grund av kön och sexualitet. Vi stärker civilsamhällets handlingsmöjligheter och människorättsstrukturerna i Finland, och vi uppmanar också regeringen att försvara det internationella regelbaserade systemet. Vårt arbete är antirasistiskt, vilket innebär att vi aktivt och medvetet främjar jämlikhet och mångfald i all verksamhet.

Förutom våra inhemska teman reagerar vi också synligt på internationella kriser. Ryssland fortsätter sitt anfallskrig mot Ukraina och Israel gör sig skyldigt till folkmord på palestinier i Gaza. Någon hållbar fred finns inte i sikte i dessa utdragna konflikter. Vi säkrar att kriserna speglas ur ett människorättsperspektiv i den offentliga debatten i Finland.

2. Våra huvudprioriteringar

2.1. Ekonomiska och sociala rättigheter

Våra mål:

- I Finland ökar förståelsen för att ekonomiska och sociala rättigheter är mänskliga rättigheter. Den stora allmänheten förhåller sig mera positivt till främjande av ekonomiska och sociala rättigheter.
- Vi stärker vår ställning som försvarare av de ekonomiska och sociala rättigheterna. Medier och andra organisationer som arbetar med dessa teman uppfattar Amnesty som en intressant och sakkunnig samarbetspartner.
- I Finland görs människorättsbaserade reformer av lagar som rör social trygghet och hälsovård, såsom nödvändig service för papperslösa, socialskyddsreform, utkomststöd, mottagningspeng, lag om klientavgifter. Invandrades sociala trygghet separeras inte från andras. Regeringen tar steg i riktning mot en människorättsbaserad rusmedelspolitik.

- Regeringen ställer upp målet att utplåna hemlösheten i Finland och vidtar målmedvetna åtgärder för att uppnå detta. Boenderådgivningen permanentas i lagstiftningen och kommunernas statistikföring över hemlöshet blir lagstadgad.

Vad vi gör:

- Vi planerar och startar upp en kampanj som klargör att ekonomiska och sociala rättigheter är mänskliga rättigheter som staten måste trygga. Arbetet görs tvärfunktionellt över flera år, och i det ingår påverkansarbete, medelsanskaffning, initiativ i samhällsdebatten, marknadsföring som når människor utanför vår egen publik samt kurser och innovativ aktivism.
- Vi gör en undersökning vars ämne specificeras senare. Publiceringen av undersökningen och mediearbetet i anslutning till den stöder både kampanjen och påverkansarbetet inför riksdagsvalet.
- Vi upprätthåller och utvecklar partnerskap för samarbete och vi agerar tillsammans med rättsinnehavare.

2.2. Ett regeringsprogram efter valen 2027 om gynnar mänskliga rättigheter

Våra mål:

- Amnestys rekommendationer för regeringsprogrammet syns i partiernas valprogram och i programmet för den regering som tillträder efter valet.
- De mänskliga rättigheterna lyfts fram inför riksdagsvalet och regeringsförhandlingarna, både genom vår egen kommunikation och också mera allmänt i den offentliga debatten.
- Våra aktivister och understödjare deltar i påverkansarbetet inför valet genom att agera på lokalplanet. Aktivisterna undervisas i vårt påverkansarbete inför valet och verktygen för detta.
- Riksdagskandidater och andra politiska beslutsfattare får större förståelse för de mänskliga rättigheterna.

Vad vi gör:

- Vi träffar dem som bereder valprogram i de viktigaste riksdagspartierna och skickar våra rekommendationer till alla registrerade partier. Inför och under regeringsförhandlingarna håller vi kontakt med förhandlarna.
- Amnestys rekommendationer för regeringsprogrammet kommuniceras tydligt och klart före och under valet samt under regeringsförhandlingarna.
- Vi utreder möjligheterna att ordna en valutfrågning i samarbete med medierna.
- Vi gör och publicerar en partienkät.
- Vi bjuder in våra aktivister och understödjare att engagera sig i frivillig lokal och regional verksamhet. Till stöd för detta gör vi anvisningar och ordnar kurser. Vi ordnar också kurser i människorättsbaserat beslutsfattande för riksdagskandidater, och för kursdeltagarna gör vi ett material till stöd för människorättsbaserat beslutsfattande.

2.3. Internationella kriser

Våra mål:

- Stora internationella kriser runtom i världen speglas i den offentliga debatten i Finland ur ett människorättsperspektiv. Finlands regering reagerar på kriserna utifrån människorättssynvinkel och på ett sätt som stärker det regelbaserade internationella systemet.

- Vi får stor publicitet i medierna och lockar nya understödjare genom att reagera på händelser i världen i rätt tid och på ett intressant sätt.

Vad vi gör:

- Vi deltar i den internationella rörelsens kampanjer och sprider forskningsbaserad kunskap om allvarliga människorättskränkningar genom påverkansarbete, kommunikation och genom att aktivera människor till att agera och stöda vår verksamhet.

3. Våra övriga människorättsteman

Vi fortsätter arbeta med våra övriga människorättsteman tvärfunktionellt. Fokus för en del av människorättsarbetet ligger främst på påverkansarbete.

3.1. Klimaträttvisa

Våra mål:

- Regeringen Orpo, den nya regeringen som tillträder efter valet och övriga finländska beslutsfattare håller bestämt fast vid klimatlagens mål att Finland ska vara koldioxidneutralt 2035, och de främjar brådskande klimatåtgärder och en rättvis klimatomställning både på nationell och på internationell nivå.
- Regeringarna i Norden följer rekommendationerna i vår rapport om en grön omställning i Sápmi. Förhandssamtycke och samernas urfolksrättigheter tillgodoses bättre i markanvändningen i Finland, och finländarna får större förståelse för hur klimatkrisen och projekt för en grön omställning påverkar samernas rättigheter.

Vad vi gör:

- Vi följer kontinuerligt med regeringens klimatåtgärder och påverkar det politiska beslutsfattandet på olika sätt, vid behov också på rättslig väg. Vi agerar i samarbete med andra organisationer.
- Vi samarbetar med Sametinget och andra samiska aktörer, vi påverkar beslutsfattare och myndigheter och lyfter fram samernas urfolksrättigheter i fråga om klimatåtgärder och markanvändning i våra egna kanaler och genom mediarbete. Arbetet görs tillsammans med Amnesty i Sverige och Norge.
- Vi utbildar utvalda målgrupper i samernas urfolksrättigheter och hur klimatkrisen och arvet efter kolonialismen påverkar den samiska kulturen.

3.2. Stärkande av civilsamhället

Våra mål:

- Såväl allmänheten som olika minoriteter och de som upplever rasism känner till sin rätt att demonstrera i Finland. Allt flera är också beredda att utnyttja den rätten. Ovannämnda målgrupper ser demonstrationer som ett bra sätt att delta och påverka på. Myndigheternas och mediernas förståelse för mötesfriheten ökar också.
- De regionala skillnaderna minskar i fråga om polisens praxis för att trygga mötesfriheten.

Vad vi gör:

- Vi fortsätter observera demonstrationer i landsorten och bygger nätverk med lokala aktörer. Vi påverkar myndigheterna utifrån detta, och vi kommunicerar våra slutsatser synligt och målinriktat.
- Vi utvecklar och utvidgar nätverket av demonstrationsobservatörer och utbildar också andra organisationer.

- Informationen som vi fått genom observationsprojektet sammanställer vi till en rapport som granskar kriminalisering och obefogade begränsningar av aktivismen i Finland. För rapporten samlar vi in ny information, främst av dem som upplever rasism, och genom att följa med pågående rättsprocesser. Rapporten utgör också underlag för sektionens arbete i den globala kampanj som börjar 2026.
- Vi ökar vår egen förståelse genom att samarbeta med olika antirasistiska aktörer och diasporagrupper. Tillsammans kan vi till exempel genom kurser söka lösningar på hur man kan skapa större möjligheter att demonstrera.
- Vi stärker människors beredskap att påverka beslutsfattandet inom klimatpolitiken och vi försvarar klimataktivisternas mötesfrihet.

3.3. Rättigheter gällande kön och sexualitet

Våra mål:

- Tvingande kontroll kriminaliseras och det stiftas en strukturlag.
- Avvisning på grund av misstanke om att någon säljer sexuella tjänster stryks ur avvisningsgrunderna i utlänningslagen.
- Rätten till självständigt uppehållstillstånd för invandrade kvinnor som upplevt våld i nära relationer förverkligas.
- Servicenätverket för dem som upplevt våld förbättras för varje år och det beaktar i allt högre grad behoven hos invandrade och dem som hör till olika minoriteter.

Vad vi gör:

- I samarbete med andra aktörer gör vi upp ett färdigt förslag för hur kriminalisering av tvingande kontroll kan genomföras, och vi klargör för våra understödjare vad som avses med tvingande kontroll. Vi påverkar centrala beslutsfattare för att de ska främja en strukturlag, speciellt under arbetet med regeringsprogrammet.
- Vi gör påverkansarbete med andra aktörer och olika minoritetskvinnogrupper för att rättigheterna för invandrade kvinnor som har upplevt våld i nära relationer ska tillgodoses, och för att avvisning på grund av misstanke om att man säljer sexuella tjänster stryks ur avvisningsgrunderna i utlänningslagen.
- Vi stöder Prideevenemang både i Finland och annanstans och kommunicerar om detta på ett sätt som belyser antigender-rörelsens perspektiv. Vi stöder det arbete som samordnas av andra organisationer för att kräva att regeringen gör upp ett regnbågspolitiskt program.

3.4. Asylsökande och flyktingar

Våra mål:

- Den regering som tillträder efter riksdagsvalet 2027 återtar de försämringar som gjorts i utlänningslagen och förbättrar asylsökandes ställning.
- Nyhetsrapporteringen om asylsökande i gratismedierna utgår från fakta, inte rädslor och hotbilder.
- Aktivister och det övriga civilsamhället arbetar för asylsökandes och flyktingars rättigheter.

Vad vi gör:

- Inför riksdagsvalet gör vi påverkansarbete för att få partierna att förbinda sig till att stöda mänskliga rättigheter både i sina valprogram och i regeringsprogrammet efter valet, och vi utreder hur regeringen Orpos lagändringar påverkar förverkligandet av de mänskliga rättigheterna.

- Inför riksdagsvalet håller vi kurser för journalister och gör ett försök med en kurs för sommarreportrar. Vi skapar en termbank kring temat på vår webbplats och kommunicerar om detta. Termbanken sammanställs och publiceras under våren 2026, kursen hålls i början av 2027.
- Vi bearbetar journalistkursen och gör en version som lämpar sig för aktivister. Vi undersöker möjligheterna att samarbeta med någon gräsrotsorganisation som arbetar med asylsökande, speciellt med papperslösa.

3.5. Stärkande av människorättssystemet

Våra mål:

- Regeringen verkställer effektivt handlingsprogrammet mot rasism. Den regering som bildas efter valet skapar nödvändiga planer, strukturer och resurser för att effektivt bekämpa rasism, hatbrott och hatretorik.
- Det kommande regeringsprogrammet innehåller skrivningar om att utveckla och utvidga konsekvensbedömningen i fråga om de grundläggande rättigheterna och mänskliga rättigheterna, om effektiverat verkställande av de internationella rekommendationer som Finland får, om att stärka rättsstatens strukturer, om uppgörande av en handlingsplan för grundläggande och mänskliga rättigheter och en redogörelse om de mänskliga rättigheterna samt om att stöda och utveckla det regelbaserade internationella systemet.

Vad vi gör:

- Vi är aktiva medlemmar av samarbetsnätverket mot rasism som statsrådet sammankallar. Vi gör påverkansarbete för att det kommande regeringsprogrammet ska innehålla effektiva åtgärder mot rasism. Vi bereder ett omfattande utlåtande till FN:s kommitté mot rasism (CERD) inför behandlingen av Finlands nästa periodiska rapport. Vi deltar i temadagen mot rasism och har ett nära samarbete med olika antirasistiska aktörer.
- Vi påverkar partiernas valprogram och arbetar för att främja de strukturella målen i regeringsprogrammet, ensamma och tillsammans med våra partnerorganisationer. Vi efterlyser en människorättsbaserad finländsk utrikes- och säkerhetspolitik och vi påverkar landets ståndpunkter, speciellt i FN, EU och i Europarådet.
- Vi deltar aktivt i de inhemska människorättsstrukturernas arbete (människorättsdelegationen, delegationen för internationella människorättsärenden (IONK) och människorättsorganisationernas nätverk).

3.6. Internationellt arbete

- Vi stöder fortgående människorättsförsvarare och andra som har utsatts för människorättskränkningar. Vi kräver att regeringen främjar människorättsförsvarares verksamhetsförutsättningar genom att mera systematiskt verkställa sina egna riktlinjer och genom att aktivt lyfta fram människorättsförsvarare, åtminstone i EU och i FN:s råd för mänskliga rättigheter. Vi genomför den årliga Skriv för frihet-kampanjen, där också Skolornas brevmaratön ingår.
- Vi utvecklar sätt att kommunicera och kampanja om följderna av auktoritär praxis och anti-genderrörelsens verksamhet. Amnestys nya internationella huvudkampanj kommer att fokusera på motstånd mot auktoritarism, och den planeras köra igång i slutet av 2026. I mån av möjlighet deltar vi i kampanjen redan på planeringsstadiet.
- Vi informerar om läget gällande dödsstraff och avrättningar i världen och vi stöder människor som hotas av dödsstraff eller tortyr.
- Utifrån våra teman deltar vi till tillämpliga delar i kampanjer som startats upp av den internationella rörelsen eller av andra sektioner.

4. Utveckling av organisationen

4.1. Gemensamma utvecklingsobjekt

- Vi genomför vår antirasismstrategi som blev klar i slutet av 2025. Detta är ett levande dokument, som ständigt kan förbättras.
- Med hjälp av kontinuerlig utbildning säkrar vi ledningens och alla anställdas kompetens, ork och välmående. Vi uppmuntrar också de anställda till att utnyttja individuella utbildningsvägar som stöder vars och ens yrkeskompetens.
- Vi utvecklar samarbetet mellan teamen samt strukturerna för beslutsfattandet.
- Vi utvecklar CRM- och marknadsföringssystemet så att det möter såväl medelsanskaffningens som kommunikationens och aktivismens behov. Målet är ett understödjarregister som stöder en stabil, framgångsrik medelsanskaffning och sektionens övriga verksamhet.
- Vi samlar systematiskt in data som klargör hur det står till med jämställdheten och likabehandlingen och använder detta för sektionens utvecklingsarbete.
- Under 2026 inleder vi rekryteringen av en ny verksamhetsledare.

4.2. Påverkansarbete

- Vi utvecklar och dokumenterar anvisningar och kvalitetssäkringssystem för sektionens forskningsarbete och strävar samtidigt efter att tydliggöra vårt samarbete med det internationella sekretariatet. Vi skapar nya modeller för att integrera våra forskningsdata i allt arbete.
- Vi satsar på ännu mera strategisk planering av våra påverkansträffar, speciellt i kontext av riksdagsvalet.

4.3. Aktivism och utbildning

- För aktivisterna skapar vi en engagemangsväg som omfattar hela frivilligverksamheten, från den första kontakten till att man blir erfaren aktivist. Här ingår introduktion, inläring, kurser, kapacitetsstärkande åtgärder och möjlighet att växa in i allt mera ansvarsfulla roller.
- Vi gör upp en skriftlig aktivismstrategi som utarbetas tillsammans med aktivisterna och där det ingår en gemensam vision och konkreta prioriteringar.
- Vi tar i bruk en samarbetsplattform för aktivister för att möjliggöra diskussion, gemensam planering och utbyte av idéer.

4.4. Kommunikation

- Vi förbereder oss på plötsliga och överraskande förändringar i kommunikationsmiljön, bland annat genom att uppdatera kriskommunikationsplanen och stärka nya kommunikationskanaler som utgör alternativ till sociala medier.
- Vi gör Amnesty's sociala medier mera kända, trovärdiga och lättförståeliga genom att vara kanalspecifika samt klargöra och avgränsa våra innehåll. Inläggen görs i rätt tid och är relevanta för publiken.
- Vi gör Amnesty mera känt bland journalister och redaktioner, bl.a. genom kurser och möten.

4.5. Medelsanskaffning

- Vi utvecklar och optimerar medelsanskaffningen så att den är så lönsam och kostnadseffektiv som möjligt, och inte allt för beroende av någon enskild kanal.
- Vi förbereder oss på och reagerar på förändringar i de annonsplattformar som vi använder för att värva nya donatorer genom att testa och ta i bruk nya, lättillgängliga aktionsuppsmaningar och formulär för datainsamling.
- Vi utvecklar vår dataanvändning och rapportering. Vi ökar intäkterna genom att till exempel testa och optimera summorna som vi ber folk donera.
- Vi satsar allt mera på kommunikation gentemot donatorerna och börjar exempelvis tacka donatorer inte bara per e-post och pappersbrev, utan också per telefon.

4.6. Ekonomi, personalförvaltning och IT

- Vi vidtar de åtgärder som behövs för att möjliggöra anonym rekrytering. Vi förbättrar andra rekryteringsrutiner i enlighet med antirasismstrategin.
- Vi utvecklar personalens IT-kunnande genom kurser och handledning. Tyngdpunkten ligger på att implementera datasäkerhets- och dataskyddsrutiner i det praktiska arbetet och som en del av vår normala verksamhetskultur.
- Vi säkrar att vårt eget klimatprogram genomförs och vi deltar aktivt i den internationella hållbarhetsgruppens arbete.

4.7. Styrelsen, årsmötet och den internationella rörelsen

- Vi föreslår en stadgeändring för att säkra att ungdomar deltar i beslutsfattandet i Amnestys styrelse. I förslaget ingår att en ung medlem ska fungera som sektionens vice ordförande.
- Vi förnyar årsmötets format. Målet med reformen är att öka deltagarantalet och därigenom stärka medlemsdemokratien i hela rörelsen.
- Vi gör en motion om att det globala mötet ska övergå till en tvåårig mötescykel, i enlighet med vår hållbarhetsstrategi.